

Pár slov k antidiskriminačným žalobám Reakcia na článok v denníku SME 13.2.2013

Hlavnou úlohou štátu vo vzťahu k justícii, sudcom a účastníkom súdnych konaní je kvalitné materiálne, technické, personálne a finančné zabezpečenie súdnej moci, jej rešpektovanie a ochrana tak, aby plnila úlohu tretej moci v štáte, úlohu ochrany základných práv a slobôd občanov /každého/.

Na Slovensku je to inak. Dlhodobou je justícia rozpočtovo podceňovaná. Sudcovský stav je rozdelený na premiantov t. j. špeciálnych či špecializovaných sudcov, s bezpečnostnými previerkami a tých iných /tiež sudcov/, čo súdia „o obyčajných kauzách občanov a podnikateľov“. Na týchto účastníkov konania pred všeobecnými súdmi sa zabudlo? Vlastne nezabudlo. Za chod, samozrejme zlý chod justície, môžu sudcovia. Podľa tlače, politikov, ako sa komu hodí. Prosím, pozrite si páni novinári správu o materiálnych a personálnych podmienkach sudcov Špecializovaného trestného súdu z roku 2013, tzv. Revíziu správu, prejednanú 22.1.2013 v Súdnej rade SR.

Na základe ustanovení antidiskriminačného zákona má každý právo na rovnaké zaobchádzanie a ochranu pred diskrimináciou. Každý sa môže domáhať svojich práv na súde, ak sa domnieva, že je, alebo bol dotknutý na svojich právach nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania.

Aj sudcovia, tak, ako každý iný občan Slovenskej republiky, majú ústavou a zákonom garantované právo obrátiť sa na všeobecný súd. Majú právo domáhať sa, aby bola dodržiavaná zásada rovnakého zaobchádzania, aby sa upustilo od diskriminačného konania a ak je to možné, napravil protiprávny stav alebo poskytlo primerané zadosťučinenie. K nedodržaniu tejto zásady došlo zo strany samotného štátu voči sudcom, ktorí nerozhodujú tzv. špecializovanú agendu. Konštatoval to nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 20. mája 2009 sp. zn. PL. ÚS 17/08 (ďalej len „nález ÚS“). Základom diskriminácie sudcov všeobecných slovenských súdov je nerovnaké zaobchádzanie v oblasti odmeňovania sudcov. Špecifickosť ich postavenia /sudcov/ spoločenskú nebezpečnosť a neprípustnosť bezdôvodného nerovnakého zaobchádzania ešte zvyšuje.

Po zriadení Špeciálneho súdu a priznaní funkčných príplatkov pre sudcov vybavujúcich špeciálnu agendu vo výške desať násobku mesačnej mzdy, Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) reagoval prijatím Vyhlásenia zo zasadnutia v Častej Papierničke 20. júna 2006. Nerovným odmeňovaním sudcov najvyššieho súdu sa zaoberali aj ďalšie dve pléna 25. mája 2007 a 20. mája 2009. Posledné plénum vychádzalo aj z nálezu Ústavného súdu SR, v ktorom sa konštatuje diskriminácia v odmeňovaní. Výstupy zo všetkých zasadnutí pléna Najvyššieho súdu SR boli vždy doručované najvyšším ústavným činiteľom Slovenskej republiky. Nič sa nezmenilo.

Združenie sudcov Slovenska niekoľko krát vyzývalo kompetentných na nápravu daného stavu, ponúklo sa ako platforma na rokovanie. Žiadalo investovať žiadané financie do rozvoja a modernizácie slovenskej justície /pre občanov/. Tieto snahy zostali bez odozvy. Uvedený stav trvá už takmer osem rokov, od mája 2005. Zriadenie Špeciálneho súdu, príplatky jeho sudcom, ich ochrana, autá, budovy, špeciálne materiálne a technické a pravdaže aj personálne vybavenie stálo daňových poplatníkov 750 miliónov korún. Pre 13 sudcov .

Sudcovia všeobecných súdov? Nerovnomerne zaťaženi, preťaženi a zavaleni administratívnou záťažou, bez prístupu k prostriedkom modernej techniky a technológie, úplne bežne používané v iných aj právnických profesiách. Pardón. Elektronické podania právna úprava zaviedla, horšie je to s realizáciou práva na súdnu ochranu v týchto právnych veciach, lebo technika na súdoch zlyhala. Vy ste nepočuli o niekoľko desaťtisícovej noši súdnych podaní v spotrebiteľských veciach od nebankovej spoločnosti Pohotovosť spol. s r.o., ktoré boli podané na slovenské súdy na CD nosičoch? Občania?

Všetky pokusy zo strany sudcov, aj stavovskej organizácie od roku 2005 na nápravu diskriminácie a na poskytnutie satisfakcie zlyhali.

Podľa § 66 ods. 4 zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich, za plnenie platových nárokov sudcu zodpovedá štát. Preto nerovnomernosť v odmeňovaní sudcov môže byť napravená len zmenou zákona. Ak zákonodarná moc odmietla zaoberať sa nápravou

situácie prijatím zákona, sudcovia legitímne žalujú štát. Následky spomínaného stavu sú totiž v rozpore s medzinárodnými štandardmi týkajúcimi sa odmeňovania sudcov. Podľa týchto, akékoľvek zásahy v odmeňovaní, sa môžu uskutočniť len vo výnimočnom prípade a vždy musia byť časovo limitované.

Aj z komunitárnej právnej úpravy a odbornej literatúry vyplýva, že ak dôjde k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania v odmeňovaní, žaloba na nápravu protiprávneho stavu spočíva v dorovnaní odmeny na úroveň vyššej /výhodnejšej/ z porovnávaných odmien a taktiež zo zásady rovnakého zaobchádzania. Ak má byť ochrana účinná, musí náhrada poskytovaná diskriminovanému zodpovedať utrpenej škode.

Podľa čl. 17 ods. 1 Smernice Rady ES č. 2000/78, členské štáty zabezpečujú, aby súdne alebo správne konanie, vrátane, ak to považujú za vhodné, dohodovacie konanie, smerovalo k dodržiavaniu povinností podľa tejto smernice a bolo dostupné všetkým osobám, ktoré sa cítia poškodené nedodržiavaním zásady rovnakého zaobchádzania, a to aj keď vzťahy, v ktorých malo dôjsť k diskriminácii už skončili.

Každá diskriminácia je pre dotknutú osobu z objektívneho hľadiska ponižujúca. Dotknutá osoba má preto právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Jej výška závisí od toho, kto zásadu rovnakého zaobchádzania porušil. Rozhodujúcim pre určenie

rozdielu v odmeňovaní sudcov všeobecných súdov a špeciálneho teraz špecializovaného trestného súdu je nemajetková ujma. Táto má byť primeraná, účinná a má pôsobiť pre štát odradzujúco tak, aby sa v budúcnosti prijímaniu takýchto diskriminačných opatrení vyvaroval.

Názor, podľa ktorého uplatňovanie základného práva každého na prístup k súdu garantované ústavou SR a medzinárodnými dokumentmi a označovanie súdnych žalôb slovenských všeobecných sudcov politikmi a rôznymi „odborníkmi na problematiku justície“ za nemorálne, neetické, vedené chamtivosťou a závišťou, je absurdný. Sudcovia tento názor odmietajú. Slovenská situácia je totiž svetovým unikátom, lebo na Slovensku je časť sudcov najvyššej súdnej inštancie odmeňovaná podstatne nižšou odmenou, ako je odmena sudcov súdu nižšej inštancie. A sudcovia okresných súdov v sídle krajských súdov aj samotných krajských súdov rozhodujúcich o porovnateľných „kauzách“ ako na Špecializovanom trestnom súde sú odmeňovaní len tak, „obyčajne“. To preto žalujú. Štát.

Bratislava, 13.2.2013

JUDr. Dana Bystrianská
prezidentka ZSS